

ZIEMEĻU PURVU – SEDAS MEŽU UN MITRĀJU BIOCENTRU KORIDORS

1. Ainavas struktūras raksturojums

Koridoru veido liela priežu un mistrotu audžu meža masīva ainava un mozaīkveida ainava ar mežu masīviem, augstajiem purviem un lauksaimniecībā izmantojamām zemēm koridora dienvidu daļā. Koridora platums (10-20 km), attālums starp bioloģiski augstvērtīgajiem meža nogabaliem (10–15 km) un to bioloģiski augstā kvalitāte nodrošina, ka tas atbilst starptautiskās nozīmes koridoram.

1.1. Koridora pamatelementu raksturojums un attīstība

1.1.1. Pamatelementu ainavu struktūra

- 1. Ružēna purva meža nogabali (1.2.5.)** – priežu meža masīva ainava. Meža masīvs veido ainavas matricu, kurā kā nelieli ainavu plankumi ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Meža nogabalu priežu audžu vecumstruktūra ir tuvu dabisko priežu audžu vecuma struktūrai. Meža masīvu fragmentē izcirtumi.
- 2. Munduru sila meža nogabali (1.2.8.)** – mistrotu audžu ar priežu nogabalu dominanti meža ainava ar nelieliem lauksaimniecības zemju un purvu plankumiem. Meža nogabalu priežu audžu vecumstruktūra neatbilst dabisko priežu audžu vecuma struktūrai.
- 3. Kailā sila meža nogabali (1.2.7.)** – priežu meža masīva ainava. Meža masīvs veido ainavas matricu, kurā kā nelieli ainavu plankumi ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Meža matricā dominējošā koku suga – priede. Meža nogabalu priežu audžu vecumstruktūra neatbilst dabisko priežu audžu vecuma struktūrai.
- 4. Lāču kakta meža nogabali (1.2.9.)** – ainavas struktūru veido priežu meža masīva ainava. Meža nogabalu priežu audžu vecumstruktūra gandrīz atbilst dabisko priežu audžu vecuma struktūrai.
- 5. Radziņmeža meža nogabali (1.2.4.)** – ainavas struktūru veido priežu un mistrotu audžu meža nogabali. Plaši izplatīti sausie priežu meži. Sastopami ozolu meži. Meža ainava maz fragmentēta.
- 6. Viestura meža nogabali (1.2.10.)** – ainavas struktūru veido priežu un mistrotu audžu meža nogabali. Nelielus nogabalus veido melnalkšņu un apšu audzes. Meža ainava maz fragmentēta. Daudzi meža nogabali attīstījušies uz bijušām lauksaimniecībā izmantojamām zemēm.
- 7. Oļas plavu meža ainava (1.2.13.)** – priežu meža masīva ainava. Meža masīvs veido ainavas matricu, kurā kā nelieli ainavu plankumi ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Meža matricā dominējošā koku suga – priede. Mežaudzes mitras. Meža nogabalu priežu audžu vecumstruktūra ir tuvu dabiskai priežu audžu vecuma struktūrai.
- 8. Oliņu meža nogabali (1.2.15.)** – priežu meža masīva ainava. Meža masīvs veido ainavas matricu, kurā kā nelieli ainavu plankumi ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

9. **Sēļu meža masīva ainava (1.2.14.)** Meliorēta priežu un mistrotu audžu meža masīva ainava.
10. **Rūjas purva un tam pieguļošo mežu ainava (1.2.17.)** Augstais un pārejas tipa purvs. Purva centrālajā daļā notiek kūdras ieguve. Purvu aptver mitrās priežu un mistrotās (bērzu un egļu) mežaudzes.
11. **Priežu mežu ainava uz smilts nogulumiem (1.2.6.)** Homogēna mežu ainava ar purvainu mežu un lauksaimniecības zemju plankumiem.
12. **Minimāli izmainīta purvainu priežu mežu un purvu ainava (1.2.12.)** Homogēna mežu ainava ar purvainu mežu, lauksaimniecības zemju plankumiem.
13. **Purmuižas purvs (5.1.17.)** – dominē augstais purvs, purva malā atrodas pārejas tipa purvs. Purvs apaudzis ar retām priedītēm. Purvam cauri tek Krūkļupe.

1.1.2. Pamatelementu bioloģiskās daudzveidības raksturojums

Koridora pamatelementu bioloģiskās daudzveidības priekšnosacījums ir meža un purvu masīvu lielās platības, vecās mistrotās un priežu audzes.

1. **Ružēna purva meža nogabali (1.2.5.)** – Priežu meža ainavā ir piemēroti biotopi mednim, melnajam stārķim, baltmugurdzenim un citām indikatorsugām, kas kopumā liecina par ainavas augsto bioloģisko vērtību.
2. **Munduru sila meža nogabali (1.2.8.)** Sausie priežu meži to relatīvi lielā vecuma dēļ ir piemēroti biotopi daudzām indikatorsugām (mednim, melnajam stārķim, lūsim, vilkam u.c.). Dabiskie meža biotopi ainavā aizņem 17 ha lielu platību.
3. **Kailā sila meža nogabali (1.2.7.)** Pašreizējā mežaudžu struktūra un meža masīva lielā platība nosaka, ka tā ir piemērota dzīvotne daudzām dzīvnieku sugām. Dabiskie meža biotopi ainavā aizņem 5 ha lielu platību.
4. **Lāču kakta meža nogabali (1.2.9.)** – priežu meža ainavā ir piemēroti biotopi melnajam stārķim, vilkam un lūsim. Dabisko mežu biotopi ainavā aizņem 10 ha lielu platību.
5. **Radziņmeža meža nogabali (1.2.4.)** Pašreizējā mežaudžu struktūra un meža masīva lielā platība nosaka, ka tā ir piemērota dzīvotne daudzām dzīvnieku sugām. Te ir sastopami bioloģiski vērtīgi platlapju – ozolu meži. Dabisko mežu biotopi ainavā aizņem 9 ha lielu platību.
6. **Viestura meža nogabali (1.2.10.)** – priežu meža ainavā ir piemēroti biotopi melnajam stārķim, baltmugurdzenim, vilkam un lūsim. Ligzdo mazais ērglis, agrāk ligzdojuši ūpis un jūras ērglis. Pamatelementā ietilpst arī Oleru purvs – pārejas purva un purvainu mežu biotopu komplekss. Dabisko mežu biotopi ainavā aizņem 21 ha lielu platību.

7. Oļas pļavu meža ainava (1.2.13.) – priežu meža ainavā ir piemēroti biotopi melnajam stārķim un baltmugurdzenim. Dabisko mežu biotopi ainavā aizņem 2 ha lielu platību.

8. Oliņu meža nogabali (1.2.15.) – priežu meža ainavā ir piemēroti biotopi melnajam stārķim un melnajai dzilnai. Ligzdo mazais ērglis. Dabisko mežu biotopi ainavā aizņem 3 ha lielu platību.

9. Sēļu meža masīva ainava (1.2.14.) Priežu un mistrotu audžu meža masīva ainavā ir piemēroti biotopi melnajam stārķim, baltmugurdzenim, vilkam, lūsim un citām indikatosugām.

10. Rūjas purva un tam pieguļošo mežu ainava (1.2.17.) Lielākā bioloģiskā vērtība koridora pamatelementam ir saistīta ar purvam pieguļošām mežaudzēm. Meža biotopi te ir piemēroti melnajam stārķim, dzenim, trīspirkstu dzenim un melnajai dzilnai. 8 ha aizņem dabiskie mežu biotopi.

11. Priežu mežu ainava uz smilts nogulumiem (1.2.6.) poligons ietilpst lūša un vilka kodolzonā, lielas platības aizņem melnajam stārķim un mednim piemērotas mežaudzes.

12. Minimāli izmainīta purvainu priežu mežu un purvu ainava (1.2.12.) Mežu ainava ietilpst aļņa kodolzonā, teritorija piemērota melnā stārķa un dzilnas ligzdošanai.

13. Purmuižas purvs (5.1.17.) – augstais purvs ar retām priedītēm (917.8 ha). Atsevišķās vietās gar malām purvam izveidoti kontūrgrāvji. Purvā ligzdo tārtiņš un citas putnu sugas. Nozīmīgs koridora elements, kas savieno Sedas upes krastos esošo meža masīvu ar Ziemeļu purvu meža masīvu.

1.1.3. Pamatelementu estētiskās un kultūrvēsturiskās vērtības

Pamatelementu estētiskais novērtējums:

- Ainavas estētiskā vērtība un ainavas vizuālais jutīgums kopumā zems, jo tai nav raksturīgi atklāti panorāmas skati un zems ainavas jutīgums. Augsta estētiskā vērtība ir augsto purvu ar lāmu un akaču kompleksiem ainavām, kā arī priežu mežu ainavai abpus Salacai.

Pamatelementu kultūrvēsturiskais novērtējums:

- Ainavā nav nozīmīgu kultūrvēsturisko objektu, līdz ar to nav augstas kultūrvēsturiskās vērtības.
- Kultūrvēsturiska vērtība ir saglabājušām pļavām starp meža nogabaliem.

1.1.4. Pamatelementu sociālekonomiskā nozīme

Mežu ainava

- Sakarā ar to, ka lielākā daļa no mežaudzēm netiek aizsargātas un tajās nav ierobežota mežizstrāde, turklāt vairāk kā 25% mežaudžu tuvākajos 15 gados sasniegs cirtmetu, tām ir liela ekonomiskā

vērtība, kas būtiski var uzlabot pašvaldību sociālekonomisko stāvokli. Mežu apsaimniekošanu traucē slikti attīstītais meža ceļu tīkls.

- Meža masīviem ir liela nozīme medību saimniecības attīstībā.
- Mežu ainavā ir iespējama smilts un grants ieguve meža un citu ceļu būvniecībai.

Purvu ainava

- Rūjas purvā tuvāko divdesmit gadu laikā paredzēts turpināt kūdras ieguvu. Purvs pēc kūdras ieguves pabeigšanas perspektīvs dzērveņu plantācijas ierīkošanai.
- Relatīvi lieli kūdras krājumi ir Purvmuižas purvā

1.1.5. Vispārējās tendences ainavu struktūras attīstībā un to ietekmējošie faktori

Ainavu struktūras vispārējās attīstības tendences:

Pašreiz nav novērojamas lielas izmaiņas mežu ainavu struktūrā, jo šī brīža mežsaimnieciskā darbība būtiski nepalielina mežu fragmentāciju. Nākotnē, izbūvējot meža ceļus, mežistrāde meža masīvos var strauji pieaugt, kas izpaudīsies ainavas fragmentācijā.

Nākotnē sagaidāms lauksaimniecībā izmantojamo zemju pakāpeniska apmežošanās, kā rezultātā meža ainavu matricā izzudīs lauksaimniecības zemju plankumi. Tā rezultātā attīstīsies ainavu homogenizācija, kas var ietekmēt mazā dzeņa populāciju.

Mežu ainavu attīstība

Meža masīvi ir pietiekoši lieli un stabili. Tos pašreiz nefragmentē blīva meža ceļu infrastruktūra.

Vērtējot mežaudžu vecuma struktūru, prognozējams, ka 31% (1864 ha) no mežaudžu kopplatības koridora pamatelementos ir sasniegusi vai tuvākajos 15 gados sasniegs ciršanas vecums. Tas nozīmē būtisku traucējumu. Priežu mežaudžu klašu proporcionālais sadalījums lielākajai daļai koridora pamatelementu neatbilst dabiskajai mežaudžu vecumstruktūrai. Tā rezultātā intensīvas mežistrādes rezultātā, balstoties galvenokārt uz ekonomiskajiem kritērijiem, pēc 40 gadiem meža masīvā nebūs pietiekami daudz bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai saglabāto veco audžu. Mežu fragmentācijas rezultātā, kas saistīta ar jaunu mežu ceļu izbūvēšanu un veco ceļu rekonstrukciju un mežu izciršanu kailcirtēs, būtiski var tikt ietekmētas medņu un citu sugu populācijas.

Purvu ainavu attīstība

Purvu ainavu attīstība ir saistīta ar kūdras ieguvu Rūjienas purvā.

**1.1.6. Ainavu vai ainavu elementu pašreizējais aizsardzības režīms
un tā ietekme uz ainavu izmantošanu un apsaimniekošanu**

Mundururu sila meža nogabali (1.2.8.)

- Ainavu aizsardzības zonas platība: 67.7 ha
- Mikroliegumu platība: 2 ha,

Lāču kakta meža nogabali (1.2.9.)

- Mikroliegumu platība: 16.6 ha,
- ĪADT platība: 33,7 ha
- Ainavu aizsardzības zonas platība: 573.7 ha

Kailā sila meža nogabali (1.2.7.)

- Ainavu aizsardzības zonas platība: 946.6 ha

Radziņmeža meža nogabali (1.2.4.)

- ĪADT platība: 344.9 ha,
- Ainavu aizsardzības zonas platība: 28.4ha

Viestura meža nogabali (1.2.10.)

- ĪADT platība: 329.7 ha,
- Ainavu aizsardzības zonas platība: 504,8 ha.

Oļas pļavu meža ainava (1.2.13.)

- Ainavu aizsardzības zonas platība: 626,5 ha

Sēļu meža masīva ainava (1.2.14.)

- ĪADT platība: 31.1 ha,
- Ainavu aizsardzības zonas platība: 627,4 ha.

Rūjas purva un tam pieguļošo mežu ainava (1.2.17.)

- ĪADT platība: 0.3 ha,
- Ainavu aizsardzības zonas platība: 402.9 ha.

Ružēna purva meža nogabali (1.2.5.)

- Ainavu aizsardzības zonas platība: 121.5 ha.

Oliņu meža nogabali (1.2.15.)

- Ainavu aizsardzības zonas platība: 315,6 ha.

Priežu mežu ainava uz smilts nogulumiem (1.2.6.)

- Ainavu aizsardzības zonas platība: 52,2 ha.

Minimāli izmainīta purvainu priežu mežu un purvu ainava (1.2.12.)

- Ainavu aizsardzības zonas platība: 74 ha.

Daļa no koridora pamatelementiem (Viestura meža nogabali, Radziņmeža meža nogabali) ietilpst dabas liegumā „Vidusburtnieks”, kura dabas

aizsardzības plāns apstiprināts ar Vides ministrijas rīkojumu Nr. 30 (26.01.2006.). Dabas lieguma "Vidusburtnieks" dabas aizsardzības plāna izpilde nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu Viestura meža nogabalos un Radziņmeža meža nogabalos.

Dabas liegumā „Oleru purvs” ietilpst daļa Viestura meža nogabala pamatelementu mežu un purvu biotopu.

Kopumā pašreizējais koridoru pamatelementu aizsardzības statuss nenodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un bioloģiskā koridora funkcionēšanu.

1.1.7. Vēlamā ainavu struktūra un tās elementu attīstība

Ainavu struktūra kopumā

- Saglabāti lielāki mežu masīvi un puduri, kurus savstarpēji savieno nepārtrauktas mežu joslas.
- Meža masīvos vēlams saglabāt lauksaimniecības zemju plankumus.
- Ap Purvmuižas purvu ir izveidota meža josla.

Meža masīva un puduru struktūra

- Mežu ainava, kur daļā teritorijas nenotiek saimnieciska iejaukšanās un daļā teritorijas audzes tiek apsaimniekotas galvenokārt ar mērķi nodrošināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos. Mežu zemes netiek transformētas citos zemes lietošanas veidos

Purvu attīstība

- Rūjas purvs pēc kūdras ieguves pabeigšanas apmežojams vai izmantojams enerģētiskās koksnes audzēšanai.
- Purvmuižas purvs saglabājams kā dabiskais biotops ar neizmainītu hidroloģisko režīmu.

2.8. Priekšlikumi ainavas izmantošanai un apsaimniekošanai

Meža masīva ainava

Dabas aizsardzības mežos bez saimnieciskās darbības un dabas aizsardzības mežos ar pieļaujamu saimniecisko darbību veicamie (atļautie) pasākumi plānojami izstrādājot detālo AEP, ievērojot katram ainavas struktūras elementam noteiktās prasības (ainavu telpu struktūras elementu apraksti), tās papildinot un detalizējot atbilstoši prioritārajam aizsardzības mērķim.

• Ružēna purva meža nogabali (1.2.5.):

1. Nav pieļaujama meža zemju transformācija.
2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas, kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma

dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.

3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, kur ir, ozoli vai tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Sagatavojot augsni sausieņu meža (uz smilts augsnēm) cirsma apmežošanai nav vēlams pielietot mehāniskas augsnes apstrādes metodes, bet gan kontrolētu zemsedzes dedzināšanu un meža materiāla atlikumu (zaru, krūmu) dedzināšanu vairākās nelielās kaudzēs, ja tiek pielietotas mehāniskas augsnes apstrādes metodes, aršanas dziļums vēlams, ne lielāks par 10 cm.
5. Tur, kur iespējams, priekšroka dodama dabiskai meža atjaunošanai.
6. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskojamas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.
7. Mežmalās gar lauksaimniecības zemēm saglabājami koki ar sausām galotnēm un lieliem galotņu zariem, arī atsevišķas lielas egles (sēdkoki mazajam ērglim).

• **Munduru sila meža nogabali (1.2.8.):**

1. Nav pieļaujama meža zemju transformācija.
2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, kur ir, ozoli vai apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Sagatavojot augsni sausieņu meža (uz smilts augsnēm) cirsma apmežošanai nav vēlams pielietot mehāniskas augsnes apstrādes metodes, bet gan kontrolētu zemsedzes dedzināšanu un meža materiāla atlikumu (zaru, krūmu) dedzināšanu vairākās nelielās kaudzēs, ja tiek pielietotas mehāniskas augsnes apstrādes metodes, aršanas dziļums vēlams, ne lielāks par 10 cm.
5. Tur, kur iespējams, priekšroka dodama dabiskai meža atjaunošanai.
6. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskojamas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.

• **Kailā sila meža nogabali (1.2.7.):**

1. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.

2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, kur ir, ozoli vai tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Sagatavojot augsni sausieņu meža (uz smilts augsnēm) cirsmas apmežošanai nav vēlams pielietot mehāniskas augsnes apstrādes metodes, bet gan kontrolētu zemsedzes dedzināšanu un meža materiāla atlikumu (zaru, krūmu) dedzināšanu vairākās nelielās kaudzēs, ja tiek pielietotas mehāniskas augsnes apstrādes metodes, aršanas dziļums vēlams, ne lielāks par 10 cm.
5. Tur, kur iespējams, priekšroka dodama dabiskai meža atjaunošanai.
6. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskojamas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.
7. Mežmalās gar lauksaimniecības zemēm saglabājami koki ar sausām galotnēm un lieliem galotņu zariem, arī atsevišķas lielas egles (sēdkoki mazajam ērglim).

• **Lāču kakta meža nogabali (1.2.9.):**

1. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, kur ir, ozoli vai tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Sagatavojot augsni sausieņu meža (uz smilts augsnēm) cirsmas apmežošanai nav vēlams pielietot mehāniskas augsnes apstrādes metodes, bet gan kontrolētu zemsedzes dedzināšanu un meža materiāla atlikumu (zaru, krūmu) dedzināšanu vairākās nelielās kaudzēs, ja tiek pielietotas mehāniskas augsnes apstrādes metodes, aršanas dziļums vēlams, ne lielāks par 10 cm.
5. Tur, kur iespējams, priekšroka dodama dabiskai meža atjaunošanai.
6. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskojamas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.
7. Purvos un slapajos mežos, kā arī to tuvumā nav vēlams veikt jaunu meliorāciju.

- **Radziņmeža meža nogabali (1.2.4.):**

1. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
2. Vismaz 65% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas, kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka platlapju audzēm un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Tur, kur iespējams, priekšroka dodama dabiskai meža atjaunošanai.
5. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskojamas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamās ar lapu koku un jauktām audzēm.
6. Mežmalās gar lauksaimniecības zemēm saglabājami koki ar sausām galotnēm un lieliem galotņu zariem, arī atsevišķas lielas egles (sēdkoki mazajam ērglim).

- **Viestura meža nogabali (1.2.10.):**

1. Jā saglabā tradicionāla (esošā) zemes izmantošana. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
2. Vismaz 25% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā, platlapjiem un melnalkšņu un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm — dumbrājiem, lieķņai, slapjajai gāršai u.tml., vēlams lielākos blokos, kur mazāka līdzšinējā apsaimniekošanas ietekme.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskojamas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamās ar lapu koku un jauktām audzēm, bet kur pieļauj augšanas apstākļi, izcirtumi apmežojami ar platlapjiem.
5. Nav vēlams jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu veidošana.

- **Oļas pļavu meža ainava (1.2.13.):**

1. Jā saglabā tradicionāla (esošā) zemes izmantošana. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā, platlapjiem un

melnalkšņu un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm — dumbrājiem, liekņai, slapjajai gāršai u.tml., vēlams lielākos blokos, kur mazāka līdzšinējā apsaimniekošanas ietekme.

3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskošanas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.

• **Oliņu meža nogabali (1.2.15.):**

1. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā, un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm — dumbrājiem, liekņai, slapjajai gāršai u.tml., vēlams lielākos blokos, kur mazāka līdzšinējā apsaimniekošanas ietekme.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskošanas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.
5. Mežmalās gar lauksaimniecības zemēm saglabājami koki ar sausām galotnēm un lieliem galotņu zariem, arī atsevišķas lielas egles (sēdkoki mazajam ērglim).

• **Sēļu meža masīva ainava (1.2.14.):**

1. Jā saglabā tradicionāla (esošā) zemes izmantošana. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
2. Nepieciešams veikt aizsargājamo meža biotopu inventarizāciju lai pasargātu no nociršanas tos vecos priežu purvaino mežu biotopus, kas vēl ir saglabājušies.
3. Nav pieļaujama teritorijas fragmentācija ar jauniem ceļiem.
4. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā, platlapjiem un melnalkšņu un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm — dumbrājiem, liekņai, slapjajai gāršai u.tml., vēlams lielākos blokos, kur mazāka līdzšinējā apsaimniekošanas ietekme.

5. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
6. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskošanas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.
7. Mežmalās gar lauksaimniecības zemēm saglabājami koki ar sausām galotnēm un lieliem galotņu zariem, arī atsevišķas lielas egles (sēdkoki mazajam ērglim).

• **Rūjas purva un tam pieguļošo mežu ainava (1.2.17.):**

1. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā, un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm — dumbrājiem, lieknai, slapjajai gāršai u.tml., vēlams lielākos blokos, kur mazāka līdzšinējā apsaimniekošanas ietekme.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
4. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskošanas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piemistojumam; izcirstās platības atstājamas dabiskai apmežošanai ar apsi, bērzu un melnalksni (atkarībā no audzes).

• **Priežu mežu ainava uz smilts nogulumiem (1.2.6.):**

1. Nav pieļaujama meža zemju transformācija.
2. Vismaz 20-30% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Priekšroka priežu audzēm ar vismaz 150g koku klātbūtni sastāvā un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.
3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10/ha) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, kur ir, ozoli vai tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi). Saimniekojot jāpalielina pieaugušu un pāraugušu bērzu audžu īpatsvaru (līdz vismaz 2-3%).
4. Sagatavojot augsni sausieņu meža (uz smilts augsnēm) cirsmas apmežošanai nav vēlams pielietot mehāniskas augsnes apstrādes metodes, bet gan kontrolētu zemsedzes dedzināšanu un meža materiāla atlikumu (zaru, krūmu) dedzināšanu vairākās nelielās

- kaudzēs, ja tiek pielietotas mehāniskas augsnes apstrādes metodes, aršanas dziļums vēlams, ne lielāks par 10 cm.
5. Tur, kur iespējams, priekšroka dodama dabiskai meža atjaunošanai.
 6. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas dabiskošanas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam, vai aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm.
 7. Mežmalās gar lauksaimniecības zemēm saglabājami koki ar sausām galotnēm un lieliem galotņu zariem, arī atsevišķas lielas egles (sēdkoki mazajam ērglim).

- **Minimāli izmainīta purvainu priežu mežu un purvu ainava (1.2.12.):**

1. Jā saglabā tradicionāla (esošā) zemes izmantošana. Nav pieļaujama zemes transformācija.
2. Nav pieļaujama jauna meliorācija.
3. Vēlams saglabāt esošos priežu purvainu mežus neskartus.

- **Purvu ainava**

1. Purvmuižas purvā jā nodrošina stabils hidroloģiskais režīms, nav pieļaujama purvu drenēšana un kūdras ieguve.
2. Rūjas purvā pēc kūdras izņemšanas nepieciešams veikt purvu renaturalizāciju, tas ir, apmežošanu.

2. Buferzonas raksturojums un attīstība

Koridora buferzona izveidota ar mērķi, lai nodrošinātu bioloģisko vērtību saglabāšanu starptautiskas nozīmes koridoru pamatelementos. Vienīgais ierobežojums, kas attiecas uz buferzonu, ka to nedrīkst transformēt citos zemes izmantošanas veidos.

2.1. Buferzonas ainavu raksturojums

Ziemeļu purvu – Sedas koridora buferzonu veido meža masīva ainava ar lauksaimniecības zemju plankumiem. Koridora ziemeļu daļā dominē mozaīkveida ainava ar lieliem purvu un mežu masīviem.

Nozīmīgs buferzonas ainavas elements ir Sedas un Rūjas palieņu pļavas (7.1.11., 7.1.17., 7.1.19., 7.1.16., 7.1.15., 7.1.17., 7.1.27., 7.1.24.)

2.2. Buferzonas bioloģiskās daudzveidības raksturojums

Koridora buferzonas bioloģisko daudzveidību nosaka tie paši faktori, kas pamatelementos – liels meža masīvs, relatīvi liels ekotons, vecās mežaudzes. Buferzonā daudzviet ir izveidojusies optimāla ainavu struktūra mazajam ērglim.

Palieņu pļavas

Palieņu pļavas atbilst bioloģiski vērtīgo zālāju prasībām. Pļavās sastopamas nozīmīgas ornitoloģiskās un botāniskās vērtības. No indikatorsugām palieņu pļavās sastopams ķikuts (7.16., 7.17., 7.19., 7.24. un 7.27.)

3.3. Buferzonas ainavu estētiskās un kultūrvēsturiskās vērtības

Ainavu estētiskais novērtējums:

- Buferzonu mežu un pļavu ainavai nepiemīt augsts vizuālais jutīgums, jo tās ir grūti sasniedzamas. Augsta estētiskā vērtība ir Rūjas palieņu pļavām.

Ainavu kultūrvēsturiskais novērtējums:

- Kultūrvēsturiska vērtība ir palieņu pļavām un atsevišķām mežu masīvā esošām viensētām.

4.4. Buferzonu ainavu sociālekonomiskā nozīme

- Mežu ainava tiek izmantota mežsaimniecībā un medību saimniecībā. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes starp meža masīviem tiek daļēji izmantotas lauksaimniecībā. Vienlaikus minētās teritorijas ietilpst areālā, kur prognozējamās lauksaimniecībā izmantojamo zemju izmantošanas strauja samazināšanās.

2.5. Vispārējās tendences ainavu struktūras attīstībā un to ietekmējošie faktori

Bioloģisko daudzveidību buferzonā nākotnē var ietekmēt:

- lauksaimniecības zemju strauja aizaugšana ar krūmiem un mežu;
- mežizstrādes intensitātes pieaugums buferzonā.

2.6. Priekšlikumi ainavas izmantošanai un apsaimniekošanai

Meža ainava

- Mežu apsaimniekošana atbilstoši Latvijā spēkā esošajai meža likumdošanai.

Lauksaimniecības zemju ainava

Lauksaimniecības zemju plankumi un ainava kopumā vēlams saglabāt, kā nozīmīgi biotopi mozaīkveida ainavā dzīvojošām sugām, kā arī kā barošanās vietas migrējošiem putniem.

Pļavām nākotnē jā saglabājas kā plašām, vienlaidus, atklātām, mitrām, pavasarī regulāri applūstošām palieņu pļavām. Nav pieļaujama pļavu meliorācija. Pļavās saglabājamās parkveida struktūras, ja tādas vēsturiski izveidojušās, kā arī atsevišķas krūmu un koku grupas, savrupi koki, kā arī krūmu un koku apstādījumi ap mājvietām, tajā skaitā to atliekām (pamati, sagruvušas ēkas u.c.). Pļava nopļaujama vienu reizi veģetācijas sezonā, pļaujot no centra uz malām, pļavas virs 3-5 ha, ieteicams nenopļaut vienā piegājienā, bet sadalīt pļaujamās platībās un tās nopļaut 1-2 nedēļu laikā. Pieļaujama reljefa pazeminājumu, ieplaku nepļaušana. Gadījumos, kad

apsaimniekošana ir apgrūtināta, pieļaujama pļavas pļaušana vienu reizi trīs gados. Ieteicamais pļaušanas laiks ir sākot ar 15. jūliju, jāatzīmē, ka agrāka pļaušana ir pieļaujama sausieņu pļavās, kamēr pārmitrās pļavas, tajā skaitā bezmugurkaulniekiem nozīmīgās ieteicams pļaut augustā, septembrī u.c., atkarībā no nozares eksperta ieteikumiem.

3. Priekšlikumi ZVBR zonējumam

1. ZVBR ainavu aizsardzības zonā iekļaujama visa bioloģiskā koridora teritorija, izņemot dabas liegumu teritorijas:
 - dabas liegumu „Vidusburtnieks”;
 - dabas liegumā „Rūjas palieņu pļavas”;
 - dabas liegumā „Oleru purvs”.
2. Balstoties uz papildus pētījumiem, dabas liegumu statusu ieteicams piešķirt Sedas palieņu pļavu kompleksam.